

Nr 494

Av herr Stefanson m. fl., om ökade möjligheter för affärsbankerna att bevilja långfristiga bundna lån.

(Lika lydande med motion nr 421 i Andra kammaren)

De närmaste åren kommer att ställa stora krav på företagens kapitalförsörjning, om näringslivet skall kunna anpassa sig efter den tekniska utvecklingen och den nya handelspolitiska situationen i Västeuropa. Av både stora och små företag krävs sålunda på den tekniska sidan ökade resurser i fråga om verkstäder och maskiner samt möjlighet till erforderliga omställningar av produktionen i samband med pågående rationalisering och specialisering. På det kommersiella området medför den vidgade marknaden — tills vidare inom EFTA-områdets ram — ökade krav på en effektiv distributionsapparat för export genom utbyggnad av kontakterna på utlandsmarknaderna, upprättande av buffert- och konsignationslager utomlands, hållande av krediter etc. Den vidgade marknaden medför även för de mindre företagen krav på ökade serier och därmed ökat kapitalbehov för förråds- och lagerhållning. Gruppexport i samverkan mellan flera företag, i förekommande fall genom bildande av särskilda gemensamma försäljningsbolag, medför liknande krav på gruppdeltagarna.

De ökade finansiella kraven medför i första hand behov av förbättrad självfinansiering. Sådana resurser kan emellertid bl. a. på grund av gällande skattelagstiftning icke förstärkas i snabb takt. Därutöver krävs en effektivt fungerande kreditmarknad, varigenom företagen kan förstärka sina egna resurser genom tillgång till lånat kapital på rimliga villkor. Med hänsyn till de investeringsbehov, som ovan antytts, kommer behovet av långfristigt främmande kapital att snabbt öka.

Företagarna har att binda egna eller lånade kapitalresurser i anläggningar, maskiner och andra långfristiga investeringar. De bör då kunna ställa rimliga krav på trygghet i fråga om att för ändamålet upptagna lån blir bundna genom långfristiga avtal. Även om den beslutade utvidgningen av AB Industrikredit planenligt fortsätter, kommer dess långivning att endast beröra ett begränsat antal låntagare inom näringslivet, och samma sak torde under överskådlig tid gälla även därest förslag skulle framläggas av den nu verksamma företagskreditutredningen beträffande inrättande av ytterligare hypoteksinstitut för näringslivet.

För de mindre och medelstora företagen sker huvuddelen av lånefinansieringen genom landets affärsbanker. Härtill kommer utlåning från bl. a. sparbankerna, företagarföreningarna och genom AB Industrikredit.

Affärsbankernas utlåning är enligt gällande lagbestämmelser i princip kortfristig. De undantag, som stadgas i 57 § banklagen, innebär möjlighet att utlämna bundna lån om högst 150 000 kr. under högst 10 år. Som av Svenska bankföreningen nyligen framhållits i skrivelse till Konungen är dessa bestämmelser i den svenska banklagen unika: ingenstädes utomlands har man ansett sig ha anledning reglera affärsbankernas möjlighet att lämna bundna lån, och sådan kreditgivning betraktas exempelvis i USA som en av affärsbankernas viktigaste uppgifter. Från bankernas sida har framställning gjorts om sådan lagändring, att långfristig kredit skall kunna utlämnas, då den har omedelbar anknytning till avtal om export eller innebär återlån från allmänna pensionsfonden.

Enligt vår mening bör en bedömning av frågan om långfristig kreditgivning föra vidare än till dessa partiella ändringsförslag, vilkas genomförande enligt vår mening bör ske skyndsammast möjligt. Vi anser att den nuvarande banklagens restriktioner beträffande långfristig kreditgivning över huvud taget är mogna för en allsidig översyn i syfte att åstadkomma generellt ökade möjligheter till effektivare stöd från bankerna till näringslivet genom långfristiga lån.

Med hänvisning till vad ovan anföres hemställas,

att riksdagen måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t att en översyn av gällande banklag snarast kommer till stånd med syfte att ge affärsbankerna ökade möjligheter att bevilja långfristiga, bundna lån till näringslivet.

Stockholm den 25 januari 1961

Stig Stefanson

Bengt Sjönell

T. V. Mattsson